

NIONDE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA IX

Luk 16: 1–9. Predikan G Edwardsson

Bön: *Låt komma Gud till oss ditt ord, det heliga och klara, låt det i mörkret på vår jord, en ledare oss vara, att vi ej vilse fara!*

”Vakna upp du som sover och stå upp från de döda, så skall Kristus lysa fram för dig” Efes 5: 14.

De orden säger aposteln i sin stora förmaning i sitt brev till församlingen i Efesus. Och det är maning som vi ska bör ta till oss här i dag. Det är maningen genom hela bibeln att vända om från den onda vägen till salighetens väg. Från mörkret till ljuset, från ondskan till Kristus. Ty det heter: *”så skall Kristus lysa fram för dig.”* Det är inte en maning som bara behöver höras en gång i en människas liv, utan gång på gång behöver hon höra detta, för att inte förlora sig och sin själ i det som hör världen till och som står under den ondes makt. Det viktigt att inse vad denna maning säger. Vakna upp, betyder ju att människan sover, ja är andligt död, och att utan att vakna upp, dvs komma till klarhet om sin belägenhet får hon inget ljus utan går förlorad. Att komma till klarhet, det lär oss nu dagens text om den orättrådige förvaltaren

Berättelsen om förvaltaren är tagen direkt ur det levande livet. De som lyssnade kände mycket väl till situationen och lyssnade säkert med förundran och spänning till hur mannen skulle lyckas ta sig ur klämman. Som Jesu liknelser brukar vara, så är denna fylld av detaljer, men detaljerna är inte det hela, utan helheten och poängen är den andliga frågan när en människa får klart för sig att hon ligger illa till inför Gud. Det är det avgörande delen som vi strax skall se.

Men låt oss emellertid dröja något inför detaljerna här. Husbonden är rik, så rik att han har en förvaltare som sköter om det hela. Och till bilden av den stora rikedom hör också att han har utfattiga bönder som lever i svåra ekonomiska förhållanden som tvingas låna av den rike och därför står i skuld till honom. Förhållandet var inte nytt då och är det inte nu heller.

Inte heller är det något nytt att förvaltaren skor sig på sin herres bekostnad. Nej, det är liksom vad man kan vänta sig, både då och nu för tiden. Och åhörarna tänker säkert: Vem skulle inte gjort detsamma! Alldenstund ägaren bara lyfter räntor och förtjänster och inte brydde sig om förvaltningen. Men i det här fallet hade det gått för långt och husbonden ingrep: *”Gör räkenskap för din förvaltning, för du kan inte längre vara förvaltare.”* Plötsligt krävdes räkenskap. Det som han hade lyckats dölja så väl, det kröp till sist fram och det men förkrossande följer.

Det blev avsked på grått papper. Och nu var förvaltarens läge förtvivlat. Vad skulle han ta sig till? Han hade säkert inte varit de fattiga och skuldsatta böndernas vän förut och vad

han nu kunde se fram emot var ju, att inte bara bli föraktad av husbonden och hans folk, utan också bönderna som kunde säga: ”så kan det gå, när man vill vara stor och stöddig.”

Det är då han får sin lysande idé. ”Gräva orkar jag inte, tigga blygs jag för”, säger han. ”Men nu vet jag vad jag ska göra för att man ska ta emot mig i sina hyddor, efter det att min husbonde tager ifrån mig förvaltningen.” Han låter gäldenärerna, de som stod i skuld, få sin skuld nedskrivna, en från hundra fat olja till femtio fat, en från hundra tunnor vete till åttio. Han tog alltså på sig en del av gäldenärernas skulder. Och vare sig det skedd med egna medel eller genom att öka förskingringen, så blir följden: ”Husbonden prisade den orättrådige förvaltaren för det att han handlat klokt.”

Liknelsen om den orättrådige förvaltaren lär oss inte hur vi ska handskas med pengar eller att vi ska vara lika orättrådiga som denne förvaltare här i världen. Nej, ordet lär oss, och Jesus visar det ju på många ställen, att människas gods och gull bara är lån här i världen och hon är bara förvaltare, vare sig hon har lite eller mycket, och egentligen förvaltare inför Gud. Ty det är han som ger oss människor det vi har och äger, och ger oss det till låns. Men det är inte en förvaltning som har sitt mål att vi ska bli rika genom ”den orättrådige Mamons goda” eller göra sig rik på sin nästas bekostnad, utan i stället låta rikedom bli till nytta och dela med sig av tillgångarna utan någon tanke på egen förtjänst. Det är vad Guds Ord säger oss att vi skall göra: ”Den som stjäla skall inte längre stjäla. I stället bör han arbeta och åstadkomma det som är gott med sina händer, så att han kan dela med sig åt den som lider brist.” Så ska vi handla med den orättrådige Mamons goda.

Emellertid är liknelsens verkliga mening och poäng den andliga, ty i orden som förvaltaren utsäger, talar egentligen den människan som fått klart för sig att det inte står rätt till inför Gud. Och som fått klart för sig att allt det hon sökt dölja av sitt syndaliv, av stöld och hordom, och lömska avsikter och onda gärningar, allt det ligger blottat och uppenbart inför Gud. Hon kan inte komma undan, hon kan inte blunda längre för det, hon är fast. Det är den insikten som talar här i Guds Ord med lagens rannsakan och dom över människan. Och det är när det står klart att nu är det illa, verkligt illa. Gör räkenskap!

Det var som de som hörde Petri pingstpödan: De kände ett stygn i sitt hjärta och frågade: Vad ska vi göra? Petrus svarade då: ”Gör bättring och låt döpa er i Jesu Kristi namn till förlåtelse för edra synder.”

Eller som fångvaktaren i Filippi, han som drog sitt svärd för att ta sitt liv i förtvivlan att allt nu var ute med honom. Han hade förstått att Paulus och Silas åkallade Herren Gud, men han hade föraktat det. När han kände jordbävningen och erfor att fångelsets alla portar öppnades förstod han att det var Guds handlande och blev rädd: Vad ska jag göra för att bli frälst? ropade han i sin förtvivlan. ”Tro på Herren Jesus, så blir du med ditt hus frälst.” ljöd det frälsande ordet. Och det är ordet ännu i dag.

Tro på Herren Jesus, ty han har betalt, inte bara 50 procent av skulden, utan han har betalt hela skulden, hela din syndaskuld. Allt vad du gjort, sagt och tänkt! Allt det onda som du åstadkommit och gjort i ditt liv. Allt det har han tagit på sig och lagt den synden och skulden på sig själv, som om han själv hade gjort alltsammans, och lidit och dött för att betala skulden. Ty, såsom aposteln säger, hans lidande och död är försoning för våra synder, inte endast för våra utan ock för hela världens.

Nämn mig Jesus han är livet, han är livet han är min rättfärdighet. Han för mig sitt liv har givit, mig förvärvat salighet.

Egen fromhet inte gäller, Inför den som hjärtat ser. Mänsklig visdom icke beller, Tröst och frid i själen ger

Inte annat än allena, Jesu nåd förtjänst och blod, Kan från all min synd mig rena, göra saken för mig god

Milde Jesu, nådens källa, Du mitt liv, min salighet, Låt i domen för mig gälla, Din förtjänst och belighet.

Döm mitt hjärta här i tiden, innan världen döms av dig Och när tiden är förliden i ditt domslut fria mig.

Amen